

דגם תשובות לשאלון בכלכלה, 2 יח"ל, מס' 063281 קיץ תשפ"ב

- בדגם זה מפורטות התשובות על שאלות המבחן, וכן מפורטים הקריטריונים למתן הציון.
- על כל סעיף של שאלה או על שאלה שלמה בשאלות שאין בהן סעיפים, יש להקליד ציון (באחוזים) מ-0 עד 100 (בלי קשר למספר הנקודות של הסעיף או השאלה במבחן).
- בדגם מפורטים קריטריונים לחלוקת הניקוד בכל סעיף (לדוגמה: בסעיף שבו נדרשים הסבר ודוגמה יכולה להיות חלוקה של 60% להסבר ו-40% לדוגמה או כל חלוקה אחרת, על פי דרישות הדגם).
- כדי להבטיח בדיקה שוויונית והוגנת, יש להקפיד על ציון על פי קריטריונים אלה. עם זאת, נדרש שיקול דעת בהערכה, בייחוד בתשובות חריגות שקשה להעריך על פי הדגם.
- תשובה שהוצג בה מודל מתאים אך השימוש בו שגוי תקבל 40% (ולתפ"כ: שימוש מתאים במודל שגוי – 40%).
 - תשובה שלא צוינה בה משמעות הצירים או שהשימוש בהם שגוי תקבל 30% מן הנקודות שניתנו לסרטוט.
 - תשובה ללא חיצים וללא הסבר על השינוי בגדלים תקבל 80%.
 - תשובה שלא הוצג בה מודל, אך ההסבר המילולי מלא תקבל 40%.
- הערה למעריך: בכל מקום שמופיע בו מודל קיינס, יש לנהוג כדלהלן:
- תשובה שבה לא מוקם המשק, תזכה ב-30% על המודל.
 - סימון שינויים בחיצים ייחשב הסבר.
 - תשובה שסורטטו בה העקומות על מערכת צירים אחת או שסורטט בה רק E וצוין רכיביו, ייחשב מלאה.

פרק ראשון

יש לענות על אחת מן השאלות 1-4.

1. א. הגדרה – 60%, שני תנאים – 40% (כל תנאי – 20%)

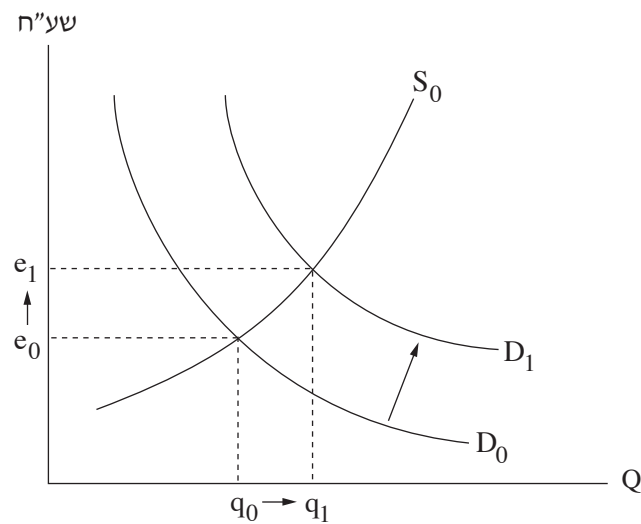
תחרות משוכללת – שוק חופשי שבו יצרנים וצרכנים מקיימים ביניהם סחר חליפין של סחורות ושירותים.

נדרש לציין שניים מן התנאים האלה:

- יש מספר רב של יצרנים וצרכנים
- אין התארגנות של יצרנים או צרכנים
- לכל יצרן וצרכן יש מידע מלא על המוצרים
- כל אחד מן היצרנים והצרכנים רואה את המחיר כנתון
- בכל שוק נמכר מוצר הומוגני אחד
- יש ניידות מלאה של גורמי ייצור
- אין התערבות של הממשלה בשווקים

ב. סרטוט – 60%, הסבר – 30%, כינוי לשינוי בשע"ח – 10%

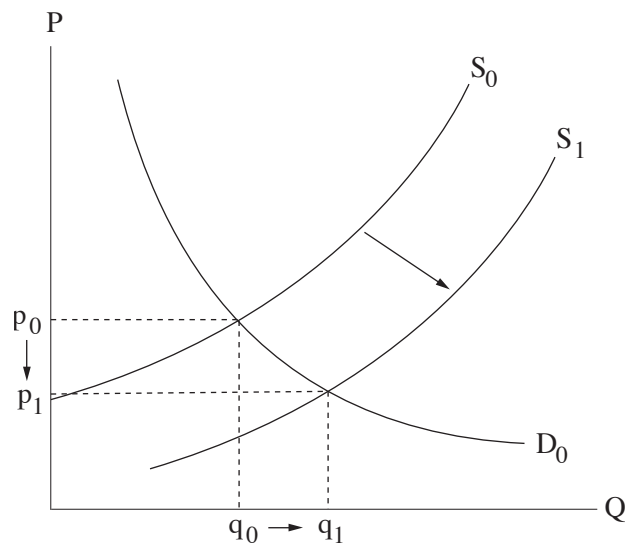
שוק מט"ח

הפחתת מכסים תגדיל את היבוא של הפירות והירקות ואת הביקוש למט"ח. עקומת הביקוש זזה מ- D_0 ל- D_1 ולכן שער החליפין עולה מ- e_0 ל- e_1 . שינוי זה מכונה פיחות.

ג. סרטוט – 60%, הסבר – 40% (זיהוי גמישות – 20%, מחיר – 5%, הוצאות צרכנים – 15%)

שוק מוצר חקלאי

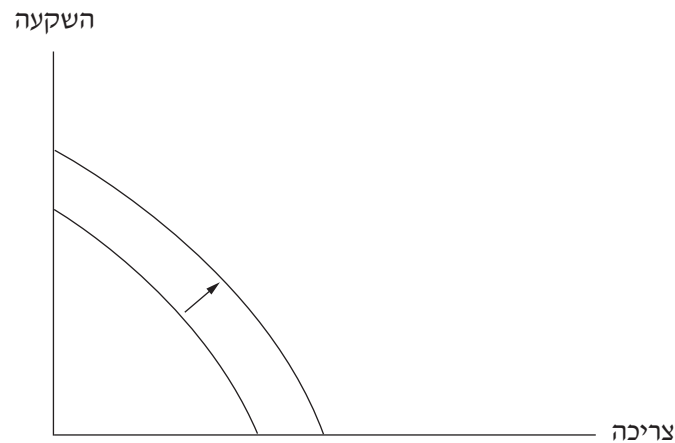
ההשקעה בשיפורים טכנולוגיים תגדיל את היצע המוצר החקלאי מ- S_0 ל- S_1 ולכן המחירים ירדו מ- p_0 ל- p_1 . בהנחה שגמישות הביקוש למוצר חקלאי גדולה מ-1, תגדל הכמות הנרכשת יותר מן הירידה במחיר ולכן יגדלו

הוצאות הצרכנים מ- $p_0 \cdot q_0$ ל- $p_1 \cdot q_1$.

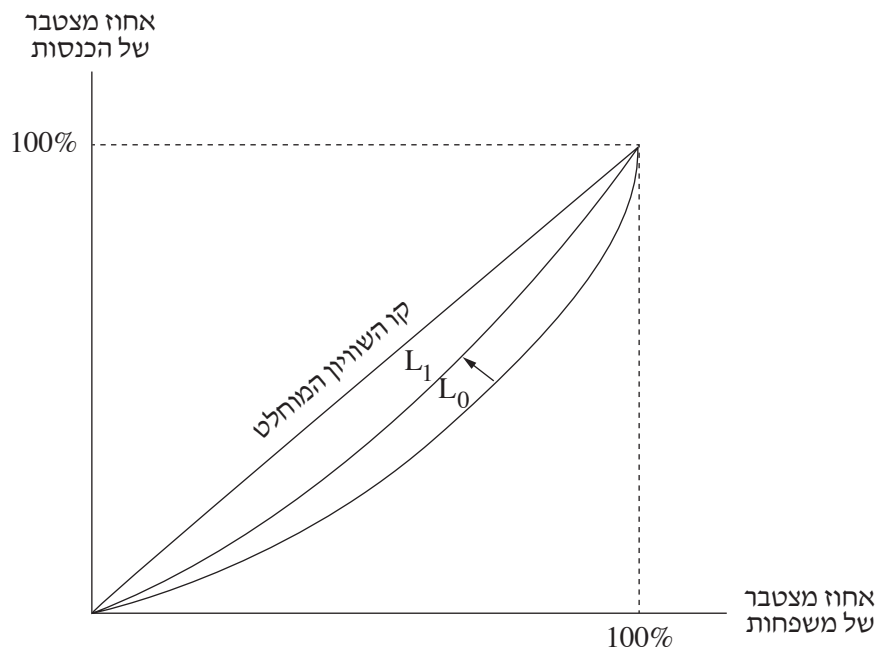
הערה: כל הנחת גמישות תתקבל (בתנאי שהסבר מתאים).

2. א. כל הגדרה – 50%

תוצר לאומי – סך כל המוצרים והשירותים שמשק מייצר בשנה אחת.
תוצר לאומי לנפש – התוצר הלאומי מחולק למספר הנפשות באוכלוסייה
ב. סרטוט – 60%, הסבר – 40%

העלאת גיל הפרישה תגדיל את אפשרויות הייצור של המשק בטווח הארוך. עקומת התמורה תזוז ימינה ולמעלה.
ג. הסבר – 30%, סרטוט – 60%, מדד ג'יני – 10%

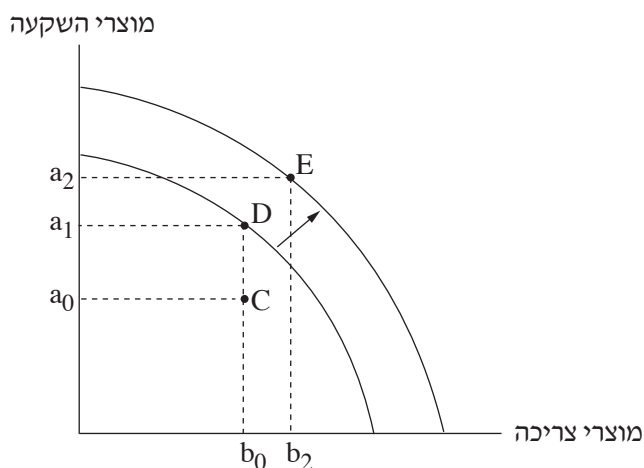

העלאת גיל הפרישה תגדיל את הכנסתן של נשים לשלוש שנים נוספות ותגדיל את הפנסיה שיקבלו לאחר שיפרשו.
כך יצטמצם אי השוויון בחלוקת ההכנסות (הפנויות) במשק.
עקומת לורנץ תעלה מ- L_0 ל- L_1 ותתקרב לקו 45 מעלות. מדד ג'יני יתקרב ל- 0.
הערה: תלמיד שיכתוב שאי השוויון יגדל כי יהיו נשים שלא ימצאו מקומות עבודה (ולא יקבלו פנסיה), תשובתו תתקבל.

3. א. ההגדרה = 100%

השקעה היא שימוש בהון לשם תוספת של תשתיות, מבנים, ציוד ומלאי (במקום להשתמש בהון לצריכה עכשווית).

ב. סרטוט – 60%, הסבר – 40% (50% לכל טווח)

במצב מוצא המשק באבטלה בנקודה C. הרכב הייצור: a_0 מוצרי השקעה ו- b_0 מוצרי צריכה.

גידול בהשקעות במשק: בטווח הקצר מעבר מנקודה C לנקודה D על העקומה.

הרכב הייצור: a_1 מוצרי השקעה ו- b_0 מוצרי צריכה.

בטווח הארוך תהיה צמיחה כלכלית, כלומר אפשרויות הייצור יגדלו בתנאי שהגידול בהשקעה יהיה גדול מן הבלאי.

המשק עובר לנקודה E. הרכב הייצור: a_2 מוצרי השקעה ו- b_2 מוצרי צריכה.

הערות: – תלמיד שרק צמצם אבטלה – 100% (כלומר לא להוריד נקודות).

– כל אחד מן הטווחים (קצר/ארוך) – 50%

– תלמיד שלא ציין שרק בהנחת השקעה נקייה חיובית, תהיה צמיחה בטווח ארוך, להוריד 10%.

ג. סרטוט – 60%, הסבר – 40% (20% לכל פרמטר)

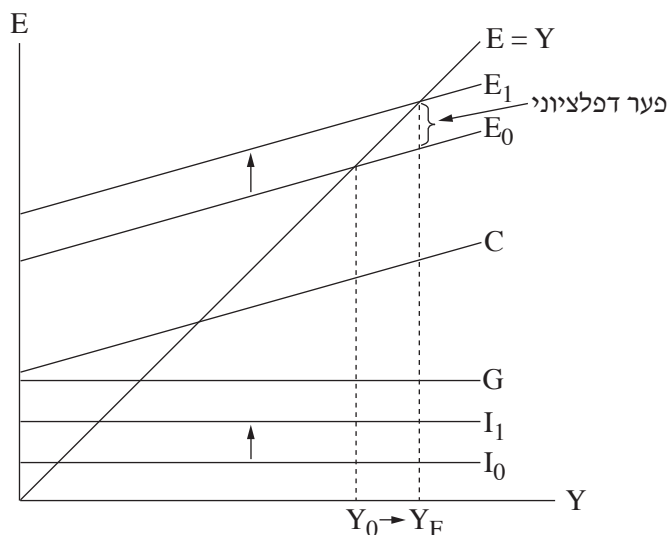
במצב מוצא המשק באבטלה (פער דפלציוני). הגדלת ההשקעה בתשתיות התחבורה מגדילה את ההשקעה הציבורית

מ- I_0 ל- I_1 , והביקוש המצרפי גדל מ- E_0 ל- E_1 . רמת התוצר גדלה – מעבר מ- Y_0 ל- Y_F . האבטלה חוסלה.

הערות: תלמיד שלא סרטט פער דפלציוני או סרטט, אבל הסרטוט לא נכון, להוריד 10%.

תלמיד שרק צמצם אבטלה, יקבל 100%.

תלמיד שהגדיל את G במקום I, יקבל 50% על הכול.

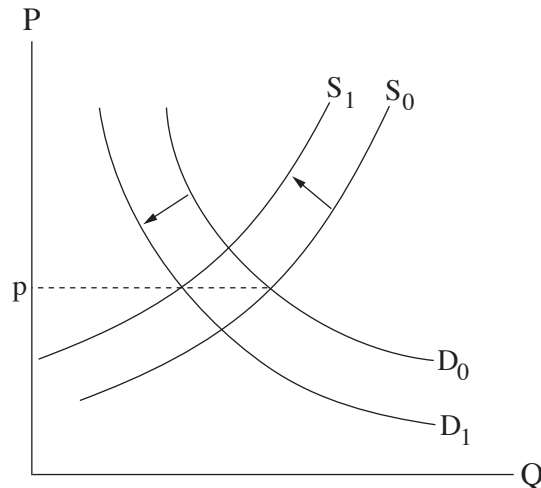
4. א. הגדרה – 100%

השקעה נקייה שלילית היא מצב שבו ההשקעה הגולמית קטנה מן הבלאי.

ב. הסבר – 40%, סרטוט – 60%

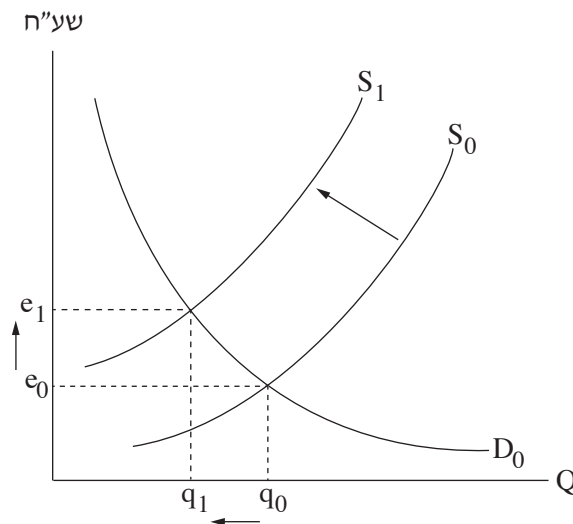
מצד אחד ההיצע של חדרי מלון ירד ולכן עקומת ההיצע S_0 – זה ל- S_1 . מצד אחר ירד גם הביקוש לחדרים ולכן עקומת הביקוש D_0 – זה ל- D_1 . המחיר נשאר קבוע כי הירידה בביקוש שווה לירידה בהיצע.

שוק חדרי מלון באילת

ג. סרטוט – 60%, הסבר – 30%, כינוי השינוי – 10%

שוק מט"ח

ירידה בתיירות הנכנסת מביאה לירידה בהיצע של המט"ח. מעבר מעקומת S_0 לעקומת S_1 . שע"ח עולה מ- e_0 ל- e_1 . השינוי מכונה פחות.

5. א. הגדרה – 30%, 10% – לכל מחולל צמיחה, 50% – תיאור מגמה

(1) צמיחה כלכלית היא הגדלת יכולות הייצור של המשק.

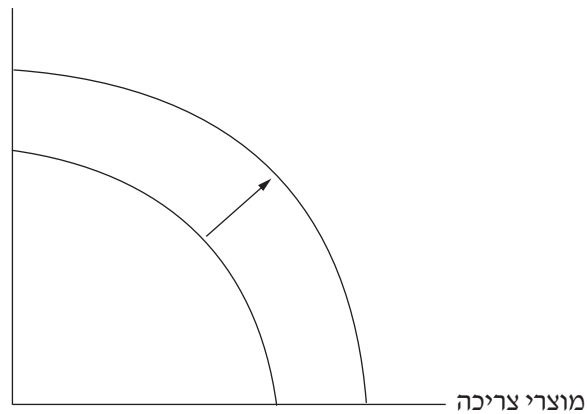
מחוללי צמיחה: גידול בהיקף כוח התעסוקה, שיפור ברמת ההון האנושי, שיפורים טכנולוגיים, השקעה חיובית בהון ובציוד. הערה: על התלמיד לציין שני גורמים.

(2) עד 2020 צמיחה חיובית, 2020 צמיחה שלילית, 2021–2022 תחזית לצמיחה חיובית.

- ב. הצגת גורם כלכלי – 30%, הסבר – 20%, עקומת התמורה – 50%
 (1) ירידה בפריון העבודה/ אבטלה/ צמצום בגורמי הייצור במשק.

(2)

מוצרי השקעה

הצמיחה החזויה למשק מציגה את הגידול באפשרויות הייצור של המשק. עקומת הצריכה זזה ימינה ולמעלה.

6. א. הגדרה – 40%, הסבר – 60%

- (1) פריון עבודה הוא תפוקה לעובד ליחידת זמן / תוצר לאומי לעובד.
 (2) אין כמות מספיקה של עובדים בתעשיות ההייטק, מכיוון שחסרים עובדים שיש להם הניסיון והמיומנות המקצועית הגבוהה הנדרשים בתעשיות אלו.

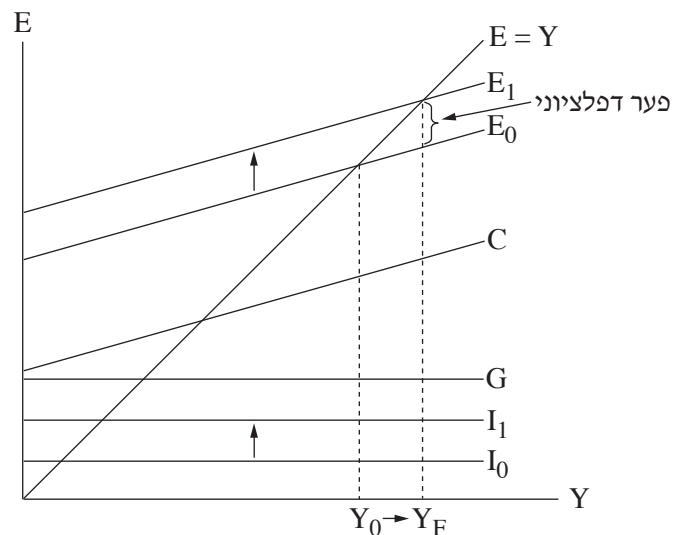
ב. פתרון מוצע 30%, הסבר – 20%, מודל קיינס – 50%

- (1) הפתרון המוצע הוא שהמדינה תתקצב מסלולי הכשרה מקצועית וטכנולוגית.
 (2) במצב מוצא המשק באבטלה (פער דפלציוני). ייסוד מסלולי הכשרה מקצועית וטכנולוגית מגדיל את ההשקעה הציבורית מ- I_0 ל- I_1 , והביקוש המצרפי גדל מ- E_0 ל- E_1 . רמת התוצר גדלה – מעבר מ- Y_0 ל- Y_F . האבטלה חוסלה.

הערות: תלמיד שלא סרטט פער דפלציוני או סרטט, אבל הסרטוט לא נכון, להוריד 10%.

תלמיד שרק צמצם אבטלה, יקבל 100%.

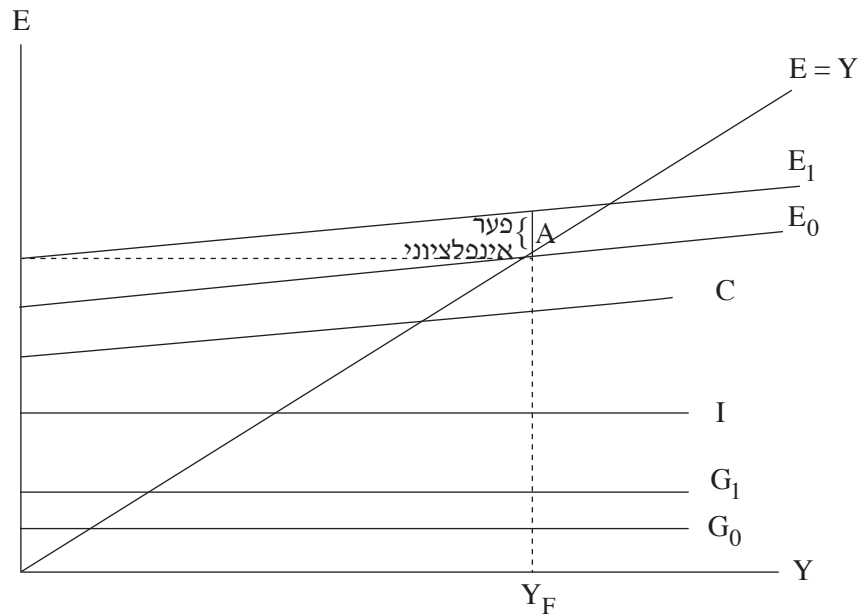
תלמיד שהגדיל את G במקום I , יקבל 50% על הכול.

7. א. הסבר – 100%

ברירת מוחות היא הגירה של עובדים משכילים ומיומנים ממדינה למדינה.

ב. 60% סרטוט, 40% הסבר (20% לכל פרמטר)

במצב מוצא המשק בנקודה A בתעסוקה מלאה, רמת התוצר Y_F והביקוש המצרפי E_0 . בעקבות הגדלת תקציב הבריאות עלתה הצריכה הממשלתית מ- G_0 ל- G_1 . הביקוש המצרפי עלה ל- E_1 . נוצר פער אינפלציוני, רמת התוצר נשארה ללא שינוי Y_F . רמת המחירים עולה – אינפלציה.

8. א. ערך – 100%

מעורבות המדינה בביטחון הסוציאלי של האזרחים (קיום בכבוד) / אחריות חברתית / ביטחון כלכלי.

ב. טענה – 50%, ערך – 50%

יצירת תלות בקבלת עזרה מן המדינה עלולה לעודד אבטלה / עומס על תקציב המדינה ועלולה לגרום לעליית מיסים. הערך הוא חירות/ אחריות אישית.

9. א. הגדרה – 50%, חישוב – 50%

מדד ג'יני – ביטוי מספרי לאי-שוויון בחלוקת ההכנסות במשק. מקבל ערכים מאפס עד אחת.

אפס פירושו שוויון מושלם (דהיינו שלכולם אותה ההכנסה) ואחת פירושו אי-שוויון מוחלט.

מחושב: השטח הכלוא בין עקומת לורנץ לקו 45 המעלות, חלקי שטח המשולש ABC.

הערה: תלמיד שלא כתב נוסחה, להוריד 20%.

ב. שינוי במדד ג'יני – 50%, הסבר – 50%

מדד ג'יני עלה, כי עובדים שרמת ההון האנושי שלהם נמוכה איבדו את פרנסתם, ואי השוויון גדל.

10. א. 50% לכל עיקרון

עקרונות המאפיינים את הגלובליזציה:

- הסרת מכסים ומגבלות על סחר בין-לאומי
- הסרת מגבלות על תנועות הון בין שתי המדינות
- הסרת מגבלות על כניסת מהגרי עבודה

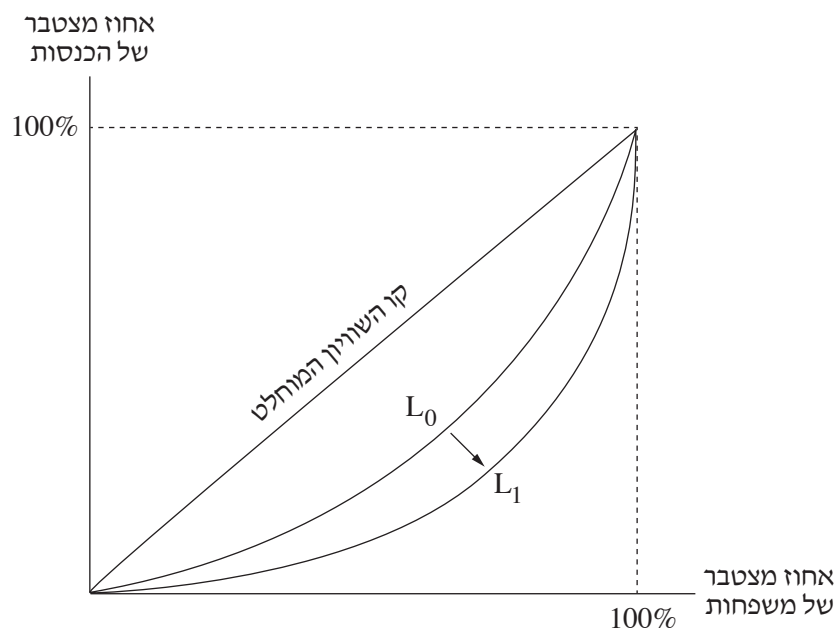
ב. העיקרון – 100%

מדיניות של מניעת כניסת עובדים זרים לארץ אינה מתאימה לעיקרון של הסרת מגבלות על כניסת מהגרי עבודה.

11. א. הגדרה – 100%

מס הכנסה שולי הוא מדרגת מס ההכנסה הגבוהה ביותר הנגבית מהכנסת העובד. שיעורו גדל ככל שההכנסה גדלה.

ב. הסבר – 40%, עקומת לורנץ – 60%

הפחתת המס השולי מגדילה את ההכנסה הפנויה של בעלי ההכנסות הגבוהות, ואילו ההכנסה הפנויה של שאר האזרחים נשארת ללא שינוי. לכן אי השוויון בחלוקת ההכנסות במשק גדל.

עקומת לורנץ זזה מ- L_0 ל- L_1 ומתרחקת מקו 45° .

12. א. גישה – 30%, הסבר – 30%, כל מאפיין – 20%.

מדינות זו מתאימה לגישה הדוגלת בכלכלה סוציאל-דמוקרטית, ולפיה על המדינה להתערב בפעילות הכלכלית בשביל להגן על העובדים.

מאפיינים:

- האחראיות לרווחת הפרט מוטלת על המדינה.
- המדינה צריכה לדאוג לרמת חיים נאותה ולביטחון כלכלי לכל אזרחיה.
- המדינה צריכה להתערב בתחומים שבהם המגזר העסקי אינו מספק מענה הולם המבטיח את רווחת אזרחיה.
- על המדינה לקדם שוויון חברתי-כלכלי ולפעול לצמצום פערים.

ב. כל טענה – 50%

- על המדינה לאפשר לכוחות השוק לפעול, ולהתערב באופן מצומצם ביותר.
- האחראיות לרווחת הפרט מוטלת בעיקר על האדם עצמו.
- על המדינה לדאוג רק לאלה שאינם מסוגלים לדאוג לעצמם, אך אין זה מתפקידה לקדם שוויון חברתי כלכלי.